

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 29, 40,
72, 226, 431, 573, 575, 589, 592, 603, 608, 611, 613, 620, 621, 629, 640, 642, 644, 651 IR 653
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 29, 40, 72, 226, 431, 573, 575, 589, 592, 603, 608, 611, 613, 620, 621, 629, 640, 642, 644, 651 ir 653 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – įstatymo projektas) parengtas atliekant teisinio reguliavimo stebėseną ir įvertinus pastebėjimus bei pasiūlymus institucijų, kurioms Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse (toliau – ANK) 589 straipsnyje pavesta pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus; atsižvelgus į Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio 2017 m. vasario 21 d. rezoliucija Nr. S-52-438, kurioje ministerijų prašoma neteikti ANK atskirų straipsnių pakeitimų projektų Vyriausybei, o parengtus ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, nustatyta tvarka suderintus projektus pateikti Teisingumo ministerijai, o Teisingumo ministerijai pavedama ministerijų parengtus ir suderintus ANK pakeitimo projektus apjungti ir pateikti Vyriausybei, prijungus iš Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos gautus ANK pakeitimo projektus; Teisingumo ministerijai inicijavus ANK nuostatų pakeitimus:

1.1. Pakeitimai, parengti atliekant teisinio reguliavimo stebėseną:

1.1.1. ANK 40 straipsnyje nustatyta, kad administracinis nusižengimas laikomas padarytu pakartotinai, jeigu administracinį nusižengimą padaręs asmuo per metus nuo administracinio nurodymo įvykdymo dienos arba nuo dienos, kurią administracinė nuobauda ar administracinio poveikio priemonė baigta vykdyti, padarė tame pačiame šio kodekso straipsnyje numatytą administracinį nusižengimą. Vilniaus miesto savivaldybės administracija pastebėjo, kad praktikoje nereti atvejai, kai asmenys nemoka baudų, dėl ko neatsiranda administracinio nusižengimo pakartotinumui būtina sąlyga – administracinės nuobaudos įvykdymo pabaiga. Šią ANK nuostatą galima aiškinti dviprasmiškai, t. y. taip, kaip aiškina Vilniaus miesto savivaldybės administracija, tačiau galima teigti, kad asmuo taip pat laikomas administracinį nusižengimą padaręs pakartotinai, ir tuo atveju, kai jis jį padaro įsiteisėjus nutarimui administracinio nusižengimo byloje, bet dar neįvykdžius administracinės nuobaudos ar administracinio poveikio priemonės. Siekiant teisinio aiškumo, administracinės atsakomybės neišvengiamumo, įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad administracinis nusižengimas laikomas padarytu pakartotinai, jeigu administracinį nusižengimą padaręs asmuo per metus nuo administracinio nurodymo įvykdymo dienos arba nuo nutarimo administracinio nusižengimo byloje įsiteisėjimo dienos iki sueis vieni metai nuo administracinės nuobaudos ar administracinio poveikio priemonės įvykdymo dienos padarė tame pačiame šio kodekso straipsnyje numatytą administracinį nusižengimą.

1.1.2. Vadovaujantis ANK 29 straipsnio 1 dalimi, administracinio poveikio priemonė turto konfiskavimas – tai priverstinis neatlygintinas konfiskuotino bet kokio pavidalo turto, esančio pas pažeidėją ar kitus asmenis, paėmimas valstybės nuosavybėn. Konfiskuotas gali būti tik turtas, kuris yra pažeidėjo nuosavybė, išskyrus šio straipsnio 4 dalyje nustatytus atvejus. Tais atvejais, kai konfiskuotina transporto priemonė nuosavybės teise priklauso ne administracinės atsakomybės traukiamam asmeniui, ji, vadovaujantis ANK 603 straipsniu, grąžinama savininkui (valdytojui) institucijos, kurios pareigūnas surašė administracinio nusižengimo protokolą, vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimu iki administracinio nusižengimo bylos išnagrinėjimo, jeigu tai nepakenks administracinio nusižengimo teisei. Šiuo atveju transporto priemonės savininkas (valdytojas) privalo užtikrinti, kad transporto priemonė nebūtų parduota ar kitaip perleista kitiems asmenims iki nutarimo

administracinio nusižengimo byloje apskundimo termino pabaigos (apskundus nutarimą – iki galutinio teismo nutarimo (nutarties) įsiteisėjimo). Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) informavo, kad per 2017 m. VMI perėmė į apskaitą 2281 transporto priemonę, iš jų apie 25 proc. buvo palikta saugoti savininkams (valdytojams), per 2018 m. pirmą pusmetį – 1418 transporto priemonių, iš jų apie 30 proc. palikta saugoti savininkams (valdytojams). VMI informavo, kad praktikoje pasitaiko atvejų, kai konfiskuotiną transporto priemonę palikus saugoti savininkui (valdytojui), jis šio turto neišsaugo arba parduoda rinkoje paklausias transporto priemonės dalis, taip labai sumažindamas turto vertę, dėl ko dažnai neįmanoma įvykdyti teismo nutartį dėl transporto priemonės konfiskavimo. Pasak VMI, naujesni, galimai didesnės vertės automobiliai (apie 40 proc.) būna išardyti (išimti žibintai, išardyta vidinė apdaila, nuimti veidrodėliai ir kitos automobilio detalės). Dauguma automobilių neužsiveda, sukeistos detalės (įdedamos senos, neveikiančios), dažnai piktybiškai apgadintos (pvz. pripilta smėlio į automobilio degalų baką ar variklį, sudaužytas stiklas, išimtas variklis). Esant tokiai situacijai, konfiskuotos transporto priemonės vertė nustatoma minimali (arba metalo laužo kainai), kuri neatitinka vidutinės rinkos vertės (pagal modelį, pagaminimo metus). Įstatymo projekte siekiama šią problemą spręsti nustatant transporto priemonės savininkui (valdytojui) ne tik pareigą užtikrinti, kad transporto priemonė nebūtų parduota ar kitaip perleista kitiems asmenims, bet ir nebūtų sumažinta jos vertė pakeičiant komplektaciją iki nutarimo administracinio nusižengimo byloje apskundimo termino pabaigos (apskundus nutarimą – iki galutinio teismo nutarimo (nutarties) įsiteisėjimo), o įsiteisėjus nutarimui konfiskuoti transporto priemonę – iki nutarimo vykdymo (ANK 603 straipsnis). Be to, įstatymo projekte siekiama nustatyti administracinę atsakomybę taip pat ir už šių pareigų nevykdymą.

Siekiant išvengti atvejų, kai priėmus nutarimą konfiskuoti transporto priemonę asmuo jos neperduoda Valstybinei mokesčių inspekcijai (yra pardavęs, paslėpęs ir pan.) ir nėra galimybės įvykdyti paskirtą administracinio poveikio priemonę, įstatymo projekte siūloma papildyti ANK 29 straipsnį 4 ir 5 dalimis, įtvirtinant galimybę išieškoti konfiskuoto turto vertę pinigais.

1.1.3. Siekiant administracinių nusižengimų teisenos operatyvumo ir išlaidų, susijusių su šaukimų ir kitų procesinių dokumentų siuntimo kaštais mažinimo, įstatymo projekte siūloma papildyti ANK 573 straipsnio 1 dalį nuostata, leidžiančia ne tik teismui, bet ir administracinių nusižengimų bylas ne teismo tvarka nagrinėjančioms institucijoms šaukimus, pranešimus, skundų kopijas (nuorašus) ir kitus procesinius dokumentus įteikti elektroniniu paštu, jeigu asmenys pageidauja procesinius dokumentus gauti tokiu būdu ir yra nurodę gavėjo elektroninio pašto adresą.

1.1.4. Įstatymo projektu siekiama atsisakyti Sveikatos apsaugos ministerijai nebūdingų funkcijų, t. y. teisės pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl šio kodekso 505 (Kliudymas įstatymų įgaliotiems pareigūnams įgyvendinti jiems suteiktas teises ar atlikti pavestas pareigas, jų teisėtų reikalavimų ar nurodymų ir kolegialių institucijų ar valstybės pareigūnų sprendimų nevykdymas) ir 507 (Valstybės politiko, valstybės pareigūno, valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens garbės ir orumo pažeminimas) straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų, įtvirtintos ANK 589 straipsnio 20 punkte.

1.1.5. Vadovaujantis ANK 589 straipsnio 82 ir 83 punktais, savivaldybių administracijų ir savivaldybių vykdomųjų institucijų įgaliotų įstaigų ar įmonių pareigūnai, be kita ko, pradeda administracinių nusižengimų teiseną, atlieka administracinių nusižengimų tyrimą ir surašo administracinių nusižengimų protokolus dėl administracinio nusižengimo, numatyto ANK 448 straipsnio 1 dalyje (keleivių vežimas keleivinėmis kelių transporto priemonėmis, kurių apdaila, techninė ar sanitarinė būklė neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų). ANK 448 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta administracinė atsakomybė už šio administracinio nusižengimo padarymą pakartotinai. Esant šiuo metu galiojančiam teisiniam reguliavimui, minėti pareigūnai, atlikę patikrinimą ir nustatę, kad administracinis nusižengimas, numatytas ANK 448 straipsnio 1 dalyje, padarytas pakartotinai, turi tyrimo medžiagą perduoti Lietuvos transporto saugos administracijai. Toks teisinis reguliavimas neužtikrina administracinių nusižengimų teisenos operatyvumo principo įgyvendinimo. Siekiant administracinių nusižengimų teisenos operatyvumo ir ekonomiškumo, įstatymo projekte siūloma nustatyti teisę savivaldybių administracijų ir savivaldybių vykdomųjų institucijų įgaliotų įstaigų ar

įmonių pareigūnams pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl administracinio nusižengimo, numatyto ANK 448 straipsnio 5 dalyje.

1.1.6. Įstatymo projektu siekiama sumažinti administracinę naštą jūrų uosto kapitonui, kuris yra vadovaujantis jūrų uosto asmuo ir, vadovaujantis ANK 615 straipsnio 3 dalimi, gali jūrų uosto administracijos vardu nagrinėti administracinių nusižengimų bylas ir priimti nutarimus administracinių nusižengimų bylose, todėl siekiama pakeisti ANK 589 straipsnio 95 punktą, nustatant, kad administracinių nusižengimų teiseną dėl šio kodekso 399, 400 straipsniuose, 434 straipsnio 3 dalyje, 458, 505 straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus surašo ne jūrų uostų kapitonai, o jūrų uosto administracijos pareigūnai.

1.1.7. Įstatymo projektu siekiama tobulinti ANK teisinį reguliavimą, susijusį su administracinių nusižengimų bylas ne teismo tvarka nagrinėjančios institucijos priimto sprendimo apskundimu. ANK 621 straipsnyje nustatyta tvarka institucijų nutarimus administracinių nusižengimų bylose apylinkės teismui gali apskusti asmuo, dėl kurio atitinkamas nutarimas priimtas ir nukentėjusysis (ar jų atstovai). Prokuroras tokios teisės neturi. Vadovaujantis 592 straipsnio 3 ir 4 dalimis, ikiteisminio tyrimo institucijai ar prokurorui atsisakius pradėti ikiteisminį tyrimą, nutraukus ikiteisminį tyrimą ar baudžiamąją bylą, tačiau nustačius, kad padaryta veika turi administracinio nusižengimo požymių, medžiaga perduodama įgaliojai institucijai administracinio nusižengimo teisei pradėti ir administracinio nusižengimo protokolui surašyti. Tais atvejais, kai administracinių nusižengimų bylas ne teismo tvarka nagrinėjančios institucijos nepradeda administracinio nusižengimo teisenos arba ne teismo tvarka išnagrinėjus administracinio nusižengimo bylą, priimamas nutarimas nutraukti administracinio nusižengimo teiseną, ANK nėra numatyta teisė prokurorui apskusti tokius sprendimus, o asmuo, galimai padaręs administracinį nusižengimą, tikėtina, tokio sprendimo neskųstų. Todėl, siekiant objektyvaus, visapusiško ir išsamaus bylos aplinkybių ištyrimo, siūloma įtvirtinti prokuroro teisę skusti minėtus administracinių nusižengimų bylas ne teismo tvarka nagrinėjančios institucijos sprendimus.

1.1.8. Siekiant mažinti administracinę naštą ir išlaidas, kai priverstinai nuvežtos transporto priemonės saugojimas, priežiūra ir laikymas susiję su aiškiai per didelėmis išlaidomis, įstatymo projekte siūloma ANK 603 straipsnyje, reguliuojančiame priverstinį transporto priemonės nuvežimą, įtvirtinti galimybę administracinį nusižengimą tiriančiam pareigūnui priimti nutarimą realizuoti arba sunaikinti transporto priemonę Civilinio proceso kodekse nustatyta areštuoto turto realizavimo tvarka, jei transporto priemonė, kuri priverstinai nuvežta padarius administracinį nusižengimą, už kurią pagal šį kodeksą gali būti skiriamas transporto priemonės konfiskavimas, gali prarasti vertę arba kurios saugojimas, priežiūra ir laikymas susiję su aiškiai per didelėmis išlaidomis ir ji negali būti grąžinama savininkui (valdytojui).

ANK 603 straipsnio papildymas leistų užtikrinti tiek savininko, tiek valstybės interesus, mažinant paimtų transporto priemonių saugojimo kaštus ir nuostolius, patiriamus dėl turto vertės mažėjimo saugojimo metu. Savininko nuosavybės teisės būtų užtikrintos taikant bendruosius privačios nuosavybės apsaugos principus, įtvirtintus įstatymuose, ir detalizuojant paimtos transporto priemonės realizavimo tvarką, padarytos žalos atlyginimo tvarką poįstatyminiuose teisės aktuose. *Bešeimininkio, konfiskuoto, valstybės paveldėto, valstybei perduoto turto, daiktinių įrodymų, lobio ir radinių perdavimo, apskaitymo, saugojimo, realizavimo, grąžinimo ir pripažinimo atliekomis taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-05-11 nutarimu Nr. 634 (toliau - Taisyklės)*, nustato, kad pagal šias taisykles realizuojamas ir pripažįstamas atliekomis **valstybei perduotinas turtas** (bešeimininkis, konfiskuotas, valstybės paveldėtas, valstybei perduotas turtas, radinys, lobio dalis, priklausanti valstybei, daiktai, turintys reikšmės nusikalstamos veikos tyrimui ir nagrinėjimui, daiktai, kurie buvo administracinio nusižengimo padarymo įrankis ar tiesioginis objektas arba yra reikšmingi administracinio nusižengimo tyrimui ir bylos nagrinėjimui (toliau – daiktiniai įrodymai)). Taisyklėse apibrėžta valstybei perduotino turto sąvoka būtų papildyta, įtraukiant daiktus, kurie yra reikšmingi ne tik tyrimui ir bylos nagrinėjimui, bet ir teismo sprendimo įvykdymo užtikrinimui. Siekiant užtikrinti savininko teises, kai negalima savininkui grąžinti paimtos transporto priemonės iki

sprendimo byloje priėmimo, Taisyklėse būtų nustatyta išimtis transporto priemonių, priverstinai nuvežtų padarius teisės pažeidimus, už kuriuos gali būti skiriamas transporto priemonės konfiskavimas, pardavimo tvarkai. Būtų nustatyta pareiga pasiūlyti turto savininkui įsigyti transporto priemonę už rinkos kainą, prieš perduodant ją realizuoti konkurso būdu, elektroninio konkurso būdu, elektroninėje parduotuvėje ar parduodant per įmones, su kuriomis mokesčių inspekcija konkurso būdu yra sudariusi valstybei perduotino turto realizavimo sutartis. Nepasinaudojęs pirmumo teise įsigyti transporto priemonę savininkas galėtų dalyvauti kitose pirkimo procedūrose su kitais galimais pirkėjais. Pažymėtina, kad šiuo metu galiojančioje Taisyklių redakcijoje numatyta skirtinga realizavimo tvarka, atsižvelgiant į turto ypatumus (pavyzdžiui, pardavimas pagal pirkimo–pardavimo sutartis arba kitokio sandorio tarp mokesčių inspekcijos ir turtą įsigyjancio asmens pagrindu, nerengiant konkursų).

1.1.9. ANK 608 straipsnio 1 dalyje numatyta nuostata leidžia administracinio nusižengimo protokolą surašyti asmeniui nedalyvaujant, jeigu jis ne mažiau kaip du kartus šaukiamas neatvyko ir nedalyvavo surašant protokolą. Šiuo atveju, surašytas administracinio nusižengimo protokolą siunčiamas asmeniui ANK 573 straipsnyje nustatyta tvarka. Surašant administracinio nusižengimo protokolą, kai administracinis nurodymas negalimas (ANK 610 straipsnio 2 dalyje numatytais pagrindais) administracinio nusižengimo byla per tris darbo dienas nuo protokolo surašymo momento turi būti išsiunčiama nagrinėti teismui arba institucijai, kuri nagrinėja bylas ne teismo tvarka (ANK 613 straipsnio 3 dalis). Per šias tris darbo dienas protokolą turi būti išsiunčiamas administracinė atsakomybėn traukiamam asmeniui, įsitikinama, kad protokolą buvo įteiktas ir tik tada administracinio nusižengimo byla siunčiama nagrinėti teismui ar kitai institucijai. Socialinių paslaugų ir priežiūros departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atkreipė dėmesį į tai, kad trijų darbo dienų terminas išsiųsti bylą nagrinėti teismui ar kitai, ne teismo tvarka bylas nagrinėjančiai, institucijai yra per trumpos. Atsižvelgus į tai, siūloma įstatymo projekte nustatyti, kad ANK 610 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais, kai administracinis nurodymas nerašomas, administracinio nusižengimo protokolą išsiunčiamas teismui ar pateikiamas institucijai, kurios pareigūnas įgaliotas nagrinėti administracinio nusižengimo bylą ne teismo tvarka per tris darbo dienas nuo jo įteikimo dienos.

1.1.10. ANK 640 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad apylinkės teismas, priėmęs skundą dėl ne teismo tvarka priimto nutarimo administracinio nusižengimo byloje, išsiunčia šio kodekso 621 straipsnyje nurodytiems asmenims ir nutarimą ne teismo tvarka priėmusiai institucijai skundo, prireikus ir jo priedų, kopijas (nuorašus), nustato terminą, per kurį nutarimą administracinio nusižengimo byloje ne teismo tvarka priėmusi institucija (pareigūnas) privalo pateikti teismui savo atsiliepimą į skundą. Neretai institucijos pozicija ir skunde nurodyti argumentai būna aptarti minėtame nutarime, todėl institucija, teikianti atsiliepimą, formaliai pakartoja nutarime išdėstytus argumentus. Tokiais atvejais ANK 640 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytas privalomas atsiliepimo pateikimas į skundą dėl ne teismo tvarka priimto nutarimo administracinio nusižengimo byloje yra perteklinis. Įstatymo projekte siekiama atsisakyti perteklinės prievolės nutarimą ne teismo tvarka institucijai pateikti teismui savo atsiliepimą į skundą.

1.1.11. ANK 653 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatytas vienas iš galimų apygardos teismo priimti sprendimų – panaikinti apylinkės teismo *nutarimą* ir priimti naują *nutarimą* administracinio nusižengimo byloje. Teisėjų taryba informavo, kad apygardos teismų praktikoje pasitaikė atvejų, kai buvo būtina panaikinti apylinkės teismo priimtą *nutartį* ir priimti naują *nutartį*. Atsižvelgus į Teisėjų tarybos siūlymus, įstatymo projekte siekiama pakeisti ANK 653 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtintą vieną iš galimų apygardos teismo sprendimų dėl apeliacinio skundo, nustatant galimybę panaikinti ne tik apylinkės teismo nutarimą, bet ir nutartį ir priimti ne tik naują nutarimą, bet ir nutartį administracinio nusižengimo byloje.

1.1.12. ANK 653 straipsnio 1 dalyje pateiktame galimų procesinių sprendimų, kuriuos priima apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą dėl apeliacinio skundo, sąraše tiesiogiai nenumatyta galimybė panaikinti pirmosios instancijos teismo nutartį ir priimti nutarimą palikti galioti institucijos, priėmusios nutarimą byloje ne teismo tvarka, priimtą nutarimą. Šiuo atveju priimamas ne savo esme naujas nutarimas, o paliekamas galioti institucijos priimtas nutarimas, todėl apeliacinės instancijos priimamas

sprendimas iš esmės neatitinka ANK 653 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyto sprendimo. Šiuo metu apygardos teismai, įvertindami, kad apeliacinės instancijos teismo sprendimu nepriimamas kokybiškai naujas procesinis sprendimas esminiais administracinio nusižengimo bylos klausimais, o paliekamas galioti institucijos priimtas nutarimas pripažinus, kad pirmosios instancijos teismas šį nutarimą nepagrįstai panaikino, taiko teisės analogiją ir, vadovaudamiesi ANK 653 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatomis, priima nutarimą panaikinti apylinkės teismo nutarimą ir palikti galioti institucijos priimtą nutarimą. Siekiant panaikinti šią teisinio reguliavimo spragą, įstatymo projekte siūloma nustatyti naują galimą apygardos teismo procesinį sprendimą – panaikinti apylinkės teismo nutarimą (nutartį) ir palikti galioti ne teismo tvarka priimtą nutarimą.

1.1.13. Pagal ANK 653 straipsnio 1 dalies 4 punktą apygardos teismas gali priimti sprendimą pakeisti apylinkės teismo nutarimą (nutartį) administracinio nusižengimo byloje ir paskirti švelnesnę administracinę nuobaudą. Tačiau ANK 653 straipsnyje nenumatyta galimybė pakeisti apylinkės teismo nutarimą (nutartį) ir paskirti griežtesnę administracinę nuobaudą, jei yra nutarimą administracinio nusižengimo byloje ne teismo tvarka priėmusios institucijos ar institucijos, kurios pareigūnas atliko administracinio nusižengimo tyrimą, skundas arba nukentėjusiojo skundas.

Teisėjų taryba informavo, kad teismų praktikoje yra pasitaikę atvejų, kai apeliacinės instancijos teismas, spręsdamas klausimą tik dėl paskirtos administracinės nuobaudos tinkamo individualizavimo, pritardamas nukentėjusiojo ar institucijos skundo argumentams, manė esant tikslinga paskirti administracinę atsakomybės patrauktam asmeniui griežtesnę nuobaudą. Tačiau apygardos teismas, užuot pakeitęs apylinkės teismo nutarimą (nutartį), taip kaip yra numatyta priimant sprendimą dėl paskirtos administracinės nuobaudos švelninimo, nesant galimybės apylinkės teismo procesinį sprendimą pakeisti ir paskirti griežtesnę administracinę nuobaudą, priėmė sprendimą apylinkės teismo nutarimą panaikinti ir priimti naują nutarimą administracinio nusižengimo byloje. Tokia situacija lemia, jog apeliacinės instancijos teismui priimant skirtingus procesinius sprendimus, nors iš esmės yra sprendžiamas tas pats nuobaudos individualizavimo klausimas, skirtingai vertinami apylinkės teismo priimti procesiniai sprendimai ir vienu atveju priimamas sprendimas jį pakeisti, o kitu – panaikinti.

Analogiškas teisinis reguliavimas yra nustatytas ir ANK 642 straipsnio 1 dalies 6 punkte, kur nustatyta, kad vienas iš apylinkės teismo galimų priimti sprendimų dėl skundo dėl ne teismo tvarka priimto nutarimo administracinio nusižengimo byloje yra pakeisti nutarimą ir paskirti švelnesnę nuobaudą arba neskirti administracinės nuobaudos. Įstatymo projekte, siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo, siūloma įtvirtinti galimybę apylinkės teismui, kai yra nukentėjusiojo skundas, pakeisti ne teismo tvarka priimtą nutarimą administracinio nusižengimo byloje ir paskirti griežtesnę nuobaudą.

1.2. Įstatymo projektas taip pat parengtas siekiant sujungti ministerijų parengtus ir suderintus ANK pakeitimų projektus:

1.2.1. ANK 589 straipsnio 32 punkto pakeitimas parengtas siekiant sudaryti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – FNTT) galimybes visapusiškai ir visa apimtimi įvykdyti tarnybai priskirtas funkcijas vykdyti nusikaltimų, kitų teisės pažeidimų finansų sistemoje ir su jais susijusių nusikaltimų, kitų teisės pažeidimų atskleidimą bei tyrimą. Šio pakeitimo tikslas – sustiprinti valstybės ir savivaldybės biudžetų lėšų apsaugą nuo neteisėto ar nusikalstamo poveikio. Siekiant minėto tikslo siūloma praplėsti FNTT įgaliojimus ir suteikti teisę pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl ANK 99, 185 ir 186 straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų. (Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos parengtas ANK pakeitimo projektas.)

1.2.2. ANK 589 straipsnio 55 punkto pakeitimas parengtas įvertinus poreikį suteikti teisę Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – tarnyba) pareigūnams atlikti tyrimus ir surašyti protokolus pagal ANK 524 straipsnį.

Tarnybos pareigūnai, atlikdami savo tiesiogines funkcijas, numatytas Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo 23 straipsnyje, užtikrina valstybės sienos saugumą ir yra pirmieji, kurie, atlikdami asmenų, transporto priemonių, kertančių valstybės sieną, patikrinimus, įvertina, ar asmenys (bei jų valdomos transporto priemonės) gali kelti grėsmę viešajai tvarkai bei

visuomenės saugumui. Tokiu būdu tarnybos pareigūnai dažniausiai pirmieji nustato nacistinių ar komunistinių simbolių demonstravimo faktus. Lietuvos valstybės siekis yra sumažinti po Nepriklausomybės atkūrimo užsilikusių okupacinių relikvų poveikį Lietuvos visuomenei, todėl šiuo metu už nacistinių ar komunistinių simbolių demonstravimą yra numatyta administracinė atsakomybė. Pagal ANK 524 straipsnį, nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliavos ar herbo, vėliavų, ženklų ar uniformų, kurių sudedamoji dalis yra nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliava ar herbas, nacistinių ar komunistinių organizacijų simbolių, ar uniformų, nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR vėliavos ar herbo, nacistinės svastikos, nacistinio SS ženklo, sovietinio kūjo ir pjautuvo ženklo, sovietinės raudonos penkiakampės žvaigždės ženklo pagrindu sudarytų vėliavų ar ženklų, atsakingų už Lietuvos gyventojų represijas Vokietijos nacionalsocialistų ar SSRS komunistų partijos vadovų atvaizdų platinimas, naudojimas susirinkimuose ar kituose masiniuose renginiuose arba kitoks demonstravimas, nacistinės Vokietijos, SSRS ar Lietuvos SSR himno viešas atlikimas užtraukia baudą nuo 150 iki 300 eurų. Taip pat numatytas ir daikto, kuris buvo tokio administracinio nusižengimo padarymo įrankis, konfiskavimas. Minėtame straipsnyje numatyta administracinė atsakomybė netaikoma asmenims, kurie padaro pirmiau išvardytas veikas muziejų veiklos, visuomenės informavimo apie istorinius ir dabarties įvykius, totalitarinius režimus, švietimo, mokslo, meno, kolekcionavimo, antikvarinės ar sėdaikčių prekybos tikslais, asmenims, kurie naudoja oficialią egzistuojančios valstybės simboliką, ir Antrojo pasaulinio karo dalyviams, vilkintiems savo uniformą.

Nuo 2015 m. iki 2018 m. birželio mėn. nustatyta 12 atvejų, kuomet užsieniečiai ketino atvykti į Lietuvą su transporto priemonėmis, kuriose atvaizduota ir demonstruojama sovietinė simbolika (užsieniečiai nebuvo įleisti į šalį), bei 3 atvejai, kuomet užsieniečiai iš Lietuvos vyko su transporto priemonėmis, apklijuotomis sovietine simbolika (užsieniečiai buvo perduoti policijai dėl administracinės atsakomybės taikymo pagal ANK 524 straipsnį).

Pagal ANK 589 straipsnio 1 dalies 49 punktą, policija yra atsakinga už minėto administracinio nusižengimo teisenos pradėjimą, administracinio nusižengimo tyrimo atlikimą ir administracinio nusižengimo protokolų surašymą bei nutarimo priėmimą.

Pagal ANK 589 straipsnį, tarnybos pareigūnai neturi įgaliojimų pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolą, todėl, atlikdami savo tiesiogines funkcijas pasienio ruože ir pasienio kontrolės punktuose, nustatę minėtus teisės pažeidimus, kviečia policijos pareigūnus, kurie sugaišta nemažai laiko, nors galėtų jį panaudoti reagavimui į kitus teisės pažeidimus bei nusikalstamas veikas. Siekdami taupyti valstybės biudžeto lėšas ir efektyviau panaudoti žmogiškuosius išteklius, projektu siūlome tarnybos pareigūnams suteikti įgaliojimus pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolą dėl administracinių nusižengimų, numatytų ANK 524 straipsnyje. (Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos parengtas ANK pakeitimo projektas.)

1.2.3. Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymo Nr. I-384 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1465 1 straipsnyje dėstomos naujos keičiamo įstatymo redakcijos (toliau – Veislininkystės įstatymas) – 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė paskiria kompetentingas institucijas, atsakingas už 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1012 dėl zootechninių ir genealoginių reikalavimų, taikomų grynaveislių veislinių gyvūnų ir hibridinių veislinių kiaulių veisimui, prekybai jais bei jų genetinės medžiagos produktais ir jų įvežimui į Sąjungą, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentas (ES) 652/2014, Tarybos direktyvos 89/608/EEB ir 90/425/EEB bei panaikinami tam tikri gyvūnų veisimo srities aktai (OL 2016 L 171, p. 66) (toliau – Reglamentas (ES) 2016/1012), 2 straipsnio 8 punkte nurodytas sritis. Vyriausybės nutarimo „Dėl kompetentingų institucijų skyrimo ūkinių gyvūnų veislininkystės srityje“ projekte siūloma nustatyti, kad Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba skiriama kompetentinga institucija, atsakinga už Reglamento (ES) 2016/1012 2 straipsnio 8 punkte nurodytas sritis, t. y. ir už ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūrą.

ANK 589 straipsnio 30 punkto pakeitimas ir siūlymas pripažinti netekusiu galios ANK 589 straipsnio 62 punktą parengti siekiant suteikti teisę Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus ir dėl Administracinių nusižengimų kodekso 304¹ ir 345

straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų. (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos parengtas ANK pakeitimo projektas.)

1.3. Teisingumo ministerijos inicijuoti ir parengti ANK nuostatų pakeitimai:

1.3.1. Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose numatytas įvairių deklaracijų, ataskaitų ar kitų panašaus pobūdžio dokumentų periodiškas, reguliarus pateikimas iki tam tikros teisės aktuose nustatytos datos. Pvz., gyventojų pajamų, šeimos turto deklaracijų pateikimas už metus iki kitų metų gegužės 1 d. ANK 130 straipsnio 3 ir 9 dalyse, 185 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 187 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 223 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 236 straipsnio 1 ir 5 dalyse, 236¹ straipsnio 2 dalyje, 241 straipsnio 1 dalyje, 243 straipsnio 2 dalyje, 243¹ straipsnio 1 dalyje, 247 straipsnio 31 dalyje, 248 straipsnio 1 dalyje, 249 straipsnio 1 ir 11 dalyse, 250 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 252 straipsnio 2 ir 9 dalyse, 254 straipsnio 1 ir 5 dalyse, 255 straipsnio 2 ir 4 dalyse, 293 straipsnio 2 dalyje, 435 straipsnio 1 dalyje, 545 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyta atsakomybė už šių dokumentų nepateikimą teisės aktuose nustatytais terminais. Priežiūrą vykdančios institucijos pagal šiuo metu galiojančią teisinę reguliavimą, išnaudojusios specialiuosiuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose visus įspėjimo dėl atsakomybės ar raginimo pateikti minėtus dokumentus mechanizmus, ir norėdamos patraukti akivaizdų pažeidėją administracinę atsakomybę, priverstos kvieisti pažeidėjus į protokolo surašymą ne mažiau nei du kartus, ir tik po to įgyja teisę surašyti administracinio nusižengimo protokolą asmeniui nedalyvaujant. Manytina, kad toks teisinis reguliavimas nėra pateisinamas nei proceso operatyvumo, nei proporcingumo valstybės finansinių ir žmoniškųjų išteklių naudojimo atžvilgiu. Nurodytuose ANK straipsniuose minimų deklaracijų, ataskaitų ar kitų dokumentų pateikimo terminai juridiniam asmeniui, vykdančiam tam tikrą veiklą, jo vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims, kitiems asmenims, kuriems yra pareiga periodiškai pateikti tokio pobūdžio dokumentus, yra žinomi. Administracinio nusižengimo faktas yra akivaizdus, todėl būtina suteikti galimybę surašyti administracinio nusižengimo protokolą pažeidėjams nedalyvaujant ir nusiųsti jiems ANK nustatyta tvarka. Reikėtų pabrėžti, kad šis reguliavimas jokių būdų neeliminuoja įvairių specialiuosiuose teisės aktuose nustatytų įspėjimo ar raginimo mechanizmų, o leidžia surašyti administracinio nusižengimo protokolą, kai šios galimybės yra išnaudotos. Taip pat institucijos nepraranda teisės kvieisti asmenis protokolo surašymui, jei tam yra poreikis.

1.3.2. ANK 591 straipsnyje nustatytos aplinkybės, dėl kurių administracinių nusižengimų teiseną negali būti pradėta, o pradėtoji turi būti nutraukta, tačiau nėra nustatyta, kokių dokumentu pradėtoji teiseną turi būti nutraukta, atlikus tam tikrus administracinių nusižengimų tyrimo veiksmus. ANK 608 straipsnį siūlytina papildyti 6 dalimi, aiškiai nustatant, kad tuo atveju, kai, atlikus administracinio nusižengimo tyrimą, konstatuojama viena iš ANK 591 straipsnyje numatytų aplinkybių, dėl kurios administracinių nusižengimų teiseną negalima, institucija, kurios pareigūnas atliko tyrimą, priima nutarimą nutraukti administracinio nusižengimo teiseną. Taip pat įstatymo projekte siūloma įtvirtinti tokio nutarimo apskundimo tvarką.

1.3.3. ANK 226 straipsnyje šiuo metu nustatytas administracinės nuobaudos, kuri gali būti taikoma už neteisėtą daiktų ir reikmenų įnešimą, perdavimą ar bandymą juos perduoti laisvės atėmimo vietose, sulaikytųjų sulaikymo vietose laikomiems asmenims arba neteisėtą daiktų ir reikmenų gavimą iš šių asmenų, dydis neatgraso nuo tokių pažeidimų darymo, kadangi tokių daiktų perdavimo apimtys išlieka didelės. Atsižvelgiant į tai, siūlytina padidinti už šiuos administracinius pažeidimus galimų taikyti baudų dydį.

1.3.4. Šiuo metu Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjų departamentas) ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnams nesuteikti įgaliojimai šiose įstaigose laikomiems ar prižiūrimiems ir kitiems asmenims surašyti administracinių nusižengimų protokolus už nepaklusimą teisėtiems pareigūnų reikalavimams, narkotinių ar psichotropinių medžiagų vartojimą, alkoholinių gėrimų gamybą, vartojimą ar asmens pasirodymą viešojoje vietoje esant neblaiviam, neteisėtą daiktų ir reikmenų įnešimą, perdavimą ar bandymą juos perduoti laisvės atėmimo vietose laikomiems asmenims arba neteisėtą daiktų ir reikmenų gavimą iš šių asmenų pareigūnų garbės ir orumo įžeidimus ir kitus administracinius nusižengimus. Minėtais atvejais, atitinkamai administracinei atsakomybei taikyti yra pasitelkiama policija, tačiau, siekiant trumpiausiais terminais taikyti administracinę atsakomybę neapkraunant administracinėmis bylomis policijos, siūlytina

Kalėjimų departamento ir jam pavaldžių įstaigų pataisos pareigūnams suteikti įgaliojimus pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus už ANK 71, 76, 77, 108, 109, 115, 137, 226, 481, 485, 490, 506 straipsnio 4 dalyje, 507, 508 straipsniuose nurodytus administracinius nusižengimus.

1.3.5.2018 m. liepos 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo nauja redakcija. Šio įstatymo 30 straipsnio 5 dalyje nustatyta pareiga darbdaviui, ketinančiam įdarbinti asmenį vykdyti profesinę veiklą ar priimti asmenis savanoriškai veiklai, susijusiai su tiesioginiais ir reguliariais kontaktais su vaikais, šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytose įstaigose, įmonėse ir organizacijose ar priimančiam dirbti į šio straipsnio 4 dalyje nurodytą sąrašą įtrauktus darbus, priimti asmenį į darbą ar vykdyti tokią savanorišką veiklą tik gavus iš Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro informaciją, kad asmuo nėra teistas už nusikalstamas veikas, nurodytas šio straipsnio 1 dalyje (už seksualinio pobūdžio nusikaltimus), arba nuo tokios nusikalstamos veikos padarymo yra praėję 25 metai. Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 6 dalyje nustatyta pareiga paslaugų, įtrauktų į šio straipsnio 4 dalyje nurodytą sąrašą, gavėjui, sudarančiam su asmeniu, vykdančiu individualią veiklą, sutartį dėl paslaugų teikimo vaikui, paslaugų teikėjo paprašyti, o paslaugų teikėjui pateikti pažymą dėl Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro duomenų apie fizinį asmenį. Vadovaujantis ANK 589 straipsnio 42 ir 72 punktais, teisę pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl ANK 72 straipsnyje nustatytų administracinių nusižengimų turi atitinkamai policijos ir Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pareigūnai. Siekiant užtikrinti atsakomybės už Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme nurodytų pareigų nevykdymą neišvengiamumą, įstatymo projekte siekiama praplėsti pareigūnų, turinčių teisę pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl administracinio nusižengimo, numatyto ANK 72 straipsnio 3 dalyje, ratą. ANK 589 straipsnio 58 punkte siūloma nustatyti, kad Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pareigūnai taip pat turi teisę pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus už administracinį nusižengimą, numatytą ANK 72 straipsnio 3 dalyje, nes Valstybinės darbo inspekcijos kompetencijai priskiriama norminių darbo teisės aktų pažeidimų prevencija (Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos įstatymo 4 straipsnis), o Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 5 dalies normos, nustatančios minėtą pareigą darbdaviui, yra susiję su darbo teisiniais santykiais. Be to, ANK 589 straipsnio 52 punkte siūloma nustatyti, kad Socialinių paslaugų priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Socialinių paslaugų priežiūros departamentas) pareigūnai taip pat turi teisę pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus už administracinį nusižengimą, numatytą ANK 72 straipsnio 3 dalyje. Teigtina, kad toks teisinis reguliavimas leis užtikrinti atsakomybės už ANK 72 straipsnio 3 dalyje numatytą administracinį nusižengimą neišvengiamumą.

1.4. Įstatymo projekte atlikti ANK 589 straipsnio 40 punkto ir ANK 611 straipsnio redakcinio pobūdžio pakeitimai.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatorius – Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija.

Įstatymo projektą rengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Administracinės ir baudžiamosios justicijos departamentas (direktorė – Simona Mesonienė, tel. (8 5) 266 2873, el. paštas simona.mesoniene@tm.lt, Administracinės justicijos skyriaus vedėjas – Germanas Politika, tel. (8 5) 266 2907, el. paštas germanas.politika@tm.lt, Bausmių vykdymo sistemos skyriaus vedėjas – Marius Rakštelis, tel. (8 5) 266 2874, el. paštas marius.rakstelis@tm.lt, tiesioginiai rengėjai – Administracinės justicijos skyriaus vyriausioji specialistė Sonata Gendvilaitė tel. (8 5) 266 2950, el. paštas sonata.gendvilaite@tm.lt) ir Bausmių vykdymo sistemos skyriaus patarėjas Tauras Rutkūnas, tel. (8 5) 266 2191895, el. paštas tauras.rutkunas@tm.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

3.1.1. ANK 40 straipsnyje nustatyta, kad administracinis nusižengimas laikomas padarytu pakartotinai, jeigu administracinį nusižengimą padaręs asmuo per metus nuo administracinio nurodymo įvykdymo dienos arba nuo dienos, kurią administracinė nuobauda ar administracinio poveikio priemonė baigta vykdyti, padarė tame pačiame šio kodekso straipsnyje numatytą administracinį nusižengimą.

3.1.2. ANK 603 straipsnyje nustatyta, kad, kai transporto priemonė nuosavybės teise priklauso ne administracinės atsakomybės traukiamam asmeniui, ji grąžinama jos savininkui (valdytojui) institucijos, kurios pareigūnas surašė administracinio nusižengimo protokolą, vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimu iki administracinio nusižengimo bylos išnagrinėjimo, jeigu tai nepakenks administracinio nusižengimo teisenai. Šiuo atveju transporto priemonės savininkui (valdytojui) įtvirtinta pareiga užtikrinti, kad transporto priemonė nebūtų parduota ar kitaip perleista kitiems asmenims iki nutarimo administracinio nusižengimo byloje apskundimo termino pabaigos (apskundus nutarimą – iki galutinio teismo nutarimo (nutarties) įsiteisėjimo), o įsiteisėjus nutarimui konfiskuoti transporto priemonę – iki nutarimo vykdymo. Administracinė atsakomybė už šios pareigos nevykdymą nustatyta ANK 431 straipsnio 3 dalyje. Toks administracinis nusižengimas užtraukia baudą asmenims nuo trijų tūkstančių iki keturių tūkstančių trijų šimtų eurų ir įmonių, įstaigų, organizacijų ar jų filialų vadovams – nuo keturių tūkstančių dviejų šimtų iki šešių tūkstančių eurų.

ANK 29 straipsnyje nėra įtvirtinta galimybė išieškoti konfiskuotino turto vertę atitinkančią pinigų sumą, kai konfiskuotinas turtas yra paslėptas, suvartotas, priklauso tretiesiems asmenims ar jo negalima paimiti dėl kitų priežasčių arba šį turtą konfiskuoti būtų netikslinga.

3.1.3. ANK 573 straipsnio 1 dalyje nenustatyta galimybė administracinių nusižengimų bylas ne teismo tvarka nagrinėjančioms institucijoms šaukimus, pranešimus, skundų kopijas (nuorašus) ir kitus procesinius dokumentus įteikti elektroniniu paštu.

3.1.4. ANK 589 straipsnio 20 punkte nustatyta, kad administracinių nusižengimų teiseną pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus dėl šio kodekso 505 ir 507 straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų surašo Sveikatos apsaugos ministerija.

3.1.5. Vadovaujantis ANK 589 straipsnio 82 ir 83 punktais, savivaldybių administracijų ir savivaldybių vykdomųjų institucijų įgaliotų įstaigų ar įmonių pareigūnams nesuteikta teisė pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl administracinio nusižengimo, numatyto ANK 448 straipsnio 5 dalyje.

3.1.6. ANK 589 straipsnio 95 punkte nustatyta, kad administracinių nusižengimų teiseną pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus dėl šio kodekso 399, 400 straipsniuose, 434 straipsnio 3 dalyje, 458, 505 straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų surašo jūrų uostų kapitonai.

3.1.7. ANK nėra nustatyta galimybė prokurorui, pranešusiam apie galimai padarytą administracinį nusižengimą, apskūsti teismui pareigūno sprendimą nepradėti administracinio nusižengimo teisenos.

3.1.8. ANK nėra įtvirtinta galimybė administracinį nusižengimą tiriančiam pareigūnui priimti nutarimą realizuoti arba sunaikinti transporto priemonę, jei transporto priemonė, kuri priverstinai nuvežta padarius administracinį nusižengimą, už kurį pagal šį kodeksą gali būti skiriamas transporto priemonės konfiskavimas, gali prarasti vertę arba kurios saugojimas, priežiūra ir laikymas susijęs su aiškiai per didelėmis išlaidomis ir ji negali būti grąžinama savininkui (valdytojui).

3.1.9. ANK 613 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad ANK 610 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais, kai administracinis nurodymas nerašomas, ir kai asmuo prašo neįrašyti administracinio nurodymo, administracinio nusižengimo protokolus per tris darbo dienas nuo jo surašymo momento išsiunčiamas teismui ar pateikiamas institucijai, kurios pareigūnas įgaliotas nagrinėti administracinio nusižengimo bylą ne teismo tvarka.

3.1.10. ANK 640 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad apylinkės teismas, priėmęs skundą dėl ne teismo tvarka priimto nutarimo administracinio nusižengimo byloje, išsiunčia šio kodekso 621 straipsnyje nurodytiems asmenims ir nutarimą ne teismo tvarka priėmusiai institucijai skundo,

prireikus ir jo priedų, kopijas (nuorašus), nustato terminą, per kurį nutarimą administracinio nusižengimo byloje ne teismo tvarka priėmusi institucija (pareigūnas) privalo pateikti teismui savo atsiliepimą į skundą.

3.1.11. ANK 653 straipsnio 1 dalyje, kaip vienas iš galimų apygardos teismo priimti sprendimų nėra numatyta galimybė panaikinti apylinkės teismo priimtą nutartį ir priimti naują nutartį administracinio nusižengimo byloje.

3.1.12. ANK 653 straipsnio 1 dalyje nėra įtvirtinta galimybė apygardos teismui, išnagrinėjusiam bylą dėl apeliacinio skundo, priimti sprendimą panaikinti apylinkės teismo nutarimą (nutartį) ir palikti galioti ne teismo tvarka priimtą nutarimą.

3.1.13. ANK 642 straipsnio 1 dalies 6 punkte nustatyta, kad vienas iš sprendimų, kuriuos, išnagrinėjęs bylą dėl skundo dėl ne teismo tvarka priimto nutarimo administracinio nusižengimo byloje, priima apylinkės teismas, yra pakeisti nutarimą ir paskirti švelnesnę nuobaudą arba neskirti administracinės nuobaudos. Galimybė paskirti griežtesnę administracinę nuobaudą nenumatyta.

ANK 653 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatyta, kad vienas iš sprendimų, kuriuos priima apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą dėl apeliacinio skundo, yra pakeisti apylinkės teismo nutarimą (nutartį) administracinio nusižengimo byloje ir paskirti švelnesnę administracinę nuobaudą. Galimybė paskirti griežtesnę administracinę nuobaudą nenumatyta.

3.2.1. Pagal ANK 589 straipsnio nuostatas dėl ANK 99 straipsnyje *Darbo užmokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos pažeidimai* numatytų administracinių nusižengimų pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus turi teisę Valstybinė darbo inspekcija prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Valstybinė mokesčių inspekcija; dėl ANK 185 straipsnyje *Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo pažeidimas* numatytų administracinių nusižengimų – Lietuvos Respublikos finansų ministerija, biudžetinės įstaigos ir viešosios įstaigos, atsakingos už Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme numatytų viešojo sektoriaus subjektų grupių metinių konsoliduotųjų ataskaitų parengimą ir pateikimą laiku; dėl ANK 186 straipsnyje *Biudžeto asignavimų paskirstymo ir panaudojimo tvarkos pažeidimai* numatytų administracinių nusižengimų – Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė.

Lietuvos Respublikos finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos įstatymo Nr. IX-816 (toliau – Įstatymas) 7 straipsnio 11 punkte numatyta, kad FNTT atlieka nusikaltimų, kitų teisės pažeidimų finansų sistemai ir su jais susijusių nusikaltimų, kitų teisės pažeidimų atskleidimą bei tyrimą. Atitinkamai Įstatymo 11 straipsnio 1 dalis nustato bendrąsias Tarnybos pareigūno teises vykdant šias funkcijas. Pavyzdžiui, Tarnybos pareigūnas, užtikrindamas jam pavestų uždavinių ir funkcijų vykdymą, atlikdamas tyrimą turi teisę *tikrinti fizinių bei juridinių asmenų ūkinę finansinę ar kitokią veiklą, turto buvimo faktus, jo įgijimo, gamybos, naudojimo ir realizavimo teisėtumą, gamybinės, administracinės ir kitas, taip pat ir užplombuotas, patalpas*. Taigi, Įstatymas pareigūnui suteikia teisę atlikti minėtus veiksmus ne tik privatiems juridiniams asmenims, bet ir viešiesiems juridiniams asmenims, tikrinant ne tik ūkinę finansinę, bet ir kitokio pobūdžio veiklą. Pažymėtina, kad pagal Įstatymo 7 straipsnio 7 punktą Tarnyba turi *įgyvendinti prevencines priemones, užkertančias kelią valstybės ir savivaldybės biudžetų lėšų pasisavinimui ar išsivaistymui*.

Pagal ANK 589 straipsnio nuostatas, FNTT turi teisę pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl trisdešimt viename ANK straipsnyje numatytų administracinių nusižengimų.

3.2.2. Vadovaudamasi ANK 589 straipsnio 1 dalies 49 punktu, pagal ANK 524 straipsnį policija atlieka administracinio nusižengimo tyrimą ir surašo administracinio nusižengimo protokolą.

3.2.3. Šiuo metu ANK 589 straipsnyje įtvirtinta teisė Valstybinei gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba) pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl tam tikruose ANK straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų, susijusių su ūkinių gyvūnų veislininkystės srities teisės aktų pažeidimais.

3.3.1. ANK 608 straipsnis nenumato administracinių nusižengimų protokolų surašymo ypatumų dėl administracinių nusižengimų, kai asmuo traukiamas administracinės atsakomybės už

ataskaitų, deklaracijų ar kitų dokumentų, kurių pateikimo kompetentingoms institucijoms periodiškumą nustato Lietuvos Respublikos teisės aktai, nepateikimą nustatytais terminais.

3.3.2. ANK nėra aiškiai nustatyta, koku dokumentu yra nutraukiama administracinio nusižengimo teiseną, atlikus tyrimą, kai konstatuojama viena iš ANK 591 straipsnyje numatytų aplinkybių, dėl kurių pradėtoji administracinių nusižengimų teiseną turi būti nutraukta.

3.3.3. ANK 226 straipsnyje nustatyta, kad neteisėtas daiktų ir reikmenų įnešimas, perdavimas ar bandymas juos perduoti laisvės atėmimo vietose, sulaikytųjų sulaikymo vietose laikomiems asmenims arba neteisėtas daiktų ir reikmenų gavimas iš šių asmenų užtraukia baudą nuo penkių šimtų iki vieno tūkstančio trijų šimtų eurų.

3.3.4. Kalėjų departamento ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnams nesuteikti įgaliojimai šiose įstaigose laikomiems ar prižiūrimiems ir kitiems asmenims pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus už ANK 71, 76, 77, 108, 109, 115, 137, 226, 481, 485, 490, 506 straipsnio 4 dalyje, 507, 508 straipsniuose nurodytus administracinius nusižengimus.

3.3.5. ANK 589 straipsnyje Valstybinės darbo inspekcijos ir Socialinių paslaugų priežiūros departamento pareigūnams nėra įtvirtinta teisė pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl ANK 72 straipsnio 3 dalyje nustatyto administracinio nusižengimo.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

4.1.1. Pakeitus ANK 40 straipsnį ir nustačius, kad administracinis nusižengimas laikomas padarytu pakartotinai, jeigu administracinį nusižengimą padaręs asmuo per metus nuo administracinio nurodymo *įvykdymo* dienos arba nuo nutarimo administracinio nusižengimo byloje *įsiteisėjimo* dienos padarė tame pačiame šio kodekso straipsnyje numatytą administracinį nusižengimą, bus užtikrintas administracinės atsakomybės proporcingumas ir neišvengiamumas.

4.1.2. ANK 603 straipsnyje nustačius transporto priemonės savininkui (valdytojui) ne tik pareigą užtikrinti, kad transporto priemonė nebūtų parduota ar kitaip perleista kitiems asmenims, bet ir nebūtų sumažinta jos vertė pakeičiant komplektaciją iki nutarimo administracinio nusižengimo byloje apskundimo termino pabaigos (apskundus nutarimą – iki galutinio teismo nutarimo (nutarties) įsiteisėjimo), o įsiteisėjus nutarimui konfiskuoti transporto priemonę – iki nutarimo vykdymo, o ANK 431 straipsnio 3 dalyje įtvirtinus administracinę atsakomybę už tokios pareigos nevykdymą, būtų užkirstas kelias transporto priemonių savininkų galimiems piktnaudžiavimams, t. y. saugomos transporto priemonės dalių pardavimui ar kitokiam neišsaugojimui, dėl ko sumažėja konfiskuotino turto vertė, užtikrintas administracinė atsakomybės neišvengiamumo principo įgyvendinimas.

ANK 29 straipsnyje įtvirtinus galimybę išieškoti konfiskuotino turto vertę pinigais, kai priėmus nutarimą konfiskuoti turtą, asmuo jo neperduoda Valstybinei mokesčių inspekcijai (yra pardavęs, paslėpęs ir pan.) ir nėra galimybės įvykdyti paskirtą administracinio poveikio priemonę, bus užtikrintas administracinės atsakomybės neišvengiamumo ir proporcingumo principų įgyvendinimas.

4.1.3. Papildžius ANK 573 straipsnio 1 dalį nuostata, leidžiančia administracinių nusižengimų bylas ne teismo tvarka nagrinėjančioms institucijoms šaukimus, pranešimus, skundų kopijas (nuorašus) ir kitus procesinius dokumentus įteikti elektroniniu paštu, jeigu asmenys pageidauja procesinius dokumentus gauti tokiu būdu ir yra nurodę gavėjo elektroninio pašto adresą, bus sudarytos sąlygos administracinių nusižengimų tesenos operatyvumui, išlaidų, susijusių su šaukimų ir kitų procesinių dokumentų siuntimo kaštais, mažinimui.

4.1.4. Išbraukus iš ANK 589 straipsnio 20 punkto nuorodas į ANK 505 ir 507 straipsnius, bus atsakyta Sveikatos apsaugos ministerijai nebūdingų funkcijų.

4.1.5. Nustačius savivaldybių administracijų ir savivaldybių vykdomųjų institucijų įgaliojimus įstaigų ar įmonių pareigūnams teisę pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl administracinio nusižengimo, numatyto ANK 448 straipsnio 5 dalyje, bus užtikrintas administracinių nusižengimų tesenos operatyvumas ir ekonomiškumas.

4.1.6. Pakeitus ANK 489 straipsnio 95 punktą ir nustačius, kad administracinių nusižengimų teiseną dėl šio kodekso 399, 400 straipsniuose, 434 straipsnio 3 dalyje, 458, 505 straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus surašo jūrų uosto administracijos pareigūnai, bus sumažinta administracinė našta jūrų uosto kapitonui ir užtikrintas administracinių nusižengimų teisenos operatyvumas.

4.1.7. ANK 592 straipsnio 5 dalyje įtvirtinus, kad įgaliotai institucijai nutraukus šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytais atvejais pradėtą administracinių nusižengimų teiseną, nutarimą nutraukti administracinio nusižengimo teiseną prokuroras turi teisę apskųsti apylinkės teismui šio kodekso nustatyta tvarka, o ANK 621 straipsnyje nustačius, kad ANK 615 straipsnio 1 dalyje nurodytų institucijų nutarimus, taip pat šio kodekso 608 straipsnio 6 dalyje nurodytus nutarimus administracinių nusižengimų bylose apylinkės teismui gali apskųsti ne tik asmuo, dėl kurio atitinkamas nutarimas priimtas ar nukentėjusysis (ar jų atstovai), bet ir prokuroras, ANK 592 straipsnio 5 dalyje nurodytais atvejais, o taip pat atitinkamai patikslinus su šiais pakeitimais susijusias ANK 575 straipsnio 1 dalies, 620 straipsnio 1 dalies, 629 straipsnio 3 dalies, 644 straipsnio ir 654 straipsnio 4 dalies nuostatas, bus sudarytos prielaidos objektyviam, visapusiškam ir išsamiam bylos aplinkybių ištirimui.

4.1.8. ANK 603 straipsnyje įtvirtinus galimybę administracinį nusižengimą tiriančiam pareigūnui priimti nutarimą realizuoti arba sunaikinti transporto priemonę Civilinio proceso kodekse nustatyta areštuoto turto realizavimo tvarka, jei transporto priemonė, kuri priverstinai nuvežta padarius administracinį nusižengimą, už kurią pagal šį kodeksą gali būti skiriamas transporto priemonės konfiskavimas, gali prarasti vertę arba kurios saugojimas, priežiūra ir laikymas susijęs su aiškiai per didelėmis išlaidomis ir ji negali būti grąžinama savininkui (valdytojui), bus sumažinta administracinė našta ir neproporcingai didelės transporto priemonių saugojimo išlaidos.

4.1.9. ANK 613 straipsnio 3 dalyje nustačius, kad trijų darbo dienų terminas skaičiuojamas ne nuo protokolo surašymo momento, o nuo protokolo įteikimo dienos, bus išspręsta praktikoje kylanti problema, kai per tris darbo dienas nuo administracinio nusižengimo protokolo surašymo momento nespėjama išsiųsti protokolą administracinėn atsakomybėn traukiamam asmeniui, įsitikinti, kad jis jam įteiktas ir perduoti bylą nagrinėti teismui ar institucijai, kurios pareigūnas įgaliotas nagrinėti administracinio nusižengimo bylą ne teismo tvarka. Taip bus užtikrinta sklandi administracinių nusižengimų teiseną.

4.1.10. ANK 640 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustačius, kad nutarimą administracinio nusižengimo byloje ne teismo tvarka priėmusi institucija (pareigūnas) gali (*ne privalo*) pateikti teismui savo atsiliepimą į skundą, bus išvengta nereikalingo, formalaus ir perteklinio tų pačių argumentų, kaip ne teismo tvarka priimtame nutarime administracinio nusižengimo byloje kartojimo.

4.1.11. ANK 653 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtinus galimybę apygardos teismui priimti nutartį administracinio nusižengimo byloje, kuri panaikintų apylinkės teismo priimtą nutartį, būtų užtikrintas teisėkūros nuoseklumas ir sistemiškumas.

4.1.12. ANK 653 straipsnio 1 dalyje įtvirtinus galimybę apygardos teismui, išnagrinėjusiam bylą dėl apeliacinio skundo, priimti sprendimą panaikinti apylinkės teismo nutarimą (nutartį) ir palikti galioti ne teismo tvarka priimtą nutarimą, bus panaikinta teisinio reguliavimo spraga ir užtikrintas teisėkūros nuoseklumas ir sistemiškumas.

4.1.13. ANK 642 straipsnio 1 dalies 6 punkte įtvirtinus galimybę apylinkės teismui dėl skundo dėl ne teismo tvarka priimto nutarimo administracinio nusižengimo byloje pakeisti nutarimą ir pakeisti paskirtą administracinę nuobaudą, bus užtikrinta galimybė paskirti ne tik švelnesnę, bet ir griežtesnę administracinę nuobaudą, jei yra nukentėjusiojo skundas.

ANK 653 straipsnio 1 dalies 4 punkte įtvirtinus apygardos teismui galimybę priimti sprendimą pakeisti apylinkės teismo nutarimą (nutartį) administracinio nusižengimo byloje ir pakeisti paskirtą administracinę nuobaudą, bus užtikrinta galimybė paskirti ne tik švelnesnę, bet ir griežtesnę administracinę nuobaudą, jei yra nutarimą administracinio nusižengimo byloje ne teismo tvarka priėmusios institucijos ar institucijos, kurios pareigūnas atliko administracinio nusižengimo tyrimą, skundas arba nukentėjusiojo skundas.

Siūlomos nuostatos užtikrins teisinio reguliavimo proporcingumą, nuoseklumą ir sistemiškumą.

4.2.1. Siūlomu ANK 589 straipsnio 32 punkto pakeitimu FNTT bus suteikta teisė pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl ANK 99 straipsnyje *Darbo užmokesčio apskaičiavimo ir mokejimo tvarkos pažeidimai*, 185 straipsnyje *Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo pažeidimas* ir 186 straipsnyje *Biudžeto asignavimų paskirstymo ir panaudojimo tvarkos pažeidimai* numatytų administracinių nusižengimų.

Priėmus įstatymo projektą, FNTT, kurios paskirtis – vykdyti teisės pažeidimų finansų sistemai ir su jais susijusių teisės pažeidimų atskleidimą bei tyrimą, įgis galimybę visapusiškai ir visa apimtimi atlikti jai priskirtas funkcijas įgyvendinti prevencines priemones, užkertančias kelią valstybės ir savivaldybės biudžetų lėšų pasisavinimui ar iššvaistymui, tokiu būdu užtikrinant valstybės ir savivaldybės lėšų apsaugą nuo neteisėto ar nusikalstamo poveikio.

Išorės kontrolę vykdančios institucijos (pvz., Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė) turės galimybių pasitelkti FNTT į pagalbą ir, įtarusios tokio pobūdžio pažeidimus, tiesiogiai į ją kreiptis. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymo 18 straipsnio 5 punktas nustato šios institucijos teisę nustatius pažeidimus, nagrinėtinus atitinkamų viešojo administravimo subjektų arba teisėsaugos institucijų, valstybinio audito dokumentus perduoti pagal kompetenciją.

Pažymėtina, kad, Administracinių nusižengimo registro duomenimis, 2017 m. nebuvo registruotas nė vienas ANK 185 ir 186 straipsniuose numatytas administracinis nusižengimas. Registruota ANK 99 straipsnyje numatytų 90 administracinių nusižengimų (dėl 47 iš jų administracinių nusižengimų protokolus surašė Valstybinės darbo inspekcijos, dėl 43 – Valstybinės mokesčių inspekcijos darbuotojai).

4.2.2. Siekiant taupyti valstybės biudžeto lėšas ir efektyviau panaudoti žmoniškuosius išteklius, projektu siūloma papildyti ANK 589 straipsnio „Administracinius nusižengimus tiriantys ir protokolus surašantys pareigūnai“ 55 punktą, kuriuo tarnybos pareigūnams būtų suteikti papildomi įgaliojimai atlikti tyrimus ir surašyti protokolus pagal ANK 524 straipsnį.

4.2.3. Žemės ūkio ministerija, siekdama optimizuoti jos valdymo srities vykdomas funkcijas ir sutaupyti šioms įstaigoms skiriamas valstybės biudžeto lėšas ir pasiekti efektyvesnį įstaigų valdymą konsoliduojant bendrąsias funkcijas, vykdo Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos reorganizaciją. Žemės ūkio ministerija parengė ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikė Vyriausybės nutarimo „Dėl kompetentingų institucijų paskyrimo ūkinių gyvūnų veislininkystės srityje“ projektą, kuriuo, be kita ko, siūlo Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą paskirti atsakinga už ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūrą. Atsižvelgus į tai, įstatymo projekte siūloma teises, suteiktas Valstybinei gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybai, perleisti Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai. Naujasis teisinis reguliavimas būtinas siekiant užtikrinti ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros funkcijų tęstinumą. Reorganizavus Valstybinę gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybą, jos funkcijų vykdymas nenutrūks, bus tęsiamas kitos priežiūros institucijos. Tikimasi, kad pakeitus teisinį reguliavimą ir sumažėjus priežiūros institucijų skaičiui bus aiškesnės ir ūkio subjektų kontrolės funkcijos, kai subjekto, užsiimančio ūkinių gyvūnų veislininkyste, veiklos priežiūrą vykdys viena institucija.

4.3.1. ANK 608 straipsnyje numatytas naujas atvejis, kai administracinio nusižengimo protokolą gali būti surašomas administracinėn atsakomybėn traukiamam asmeniui nedalyvaujant – dėl šio kodekso 130 straipsnio 3 ir 9 dalyse, 185 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 187 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 223 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 236 straipsnio 1 ir 5 dalyse, 236¹ straipsnio 2 dalyje, 241 straipsnio 1 dalyje, 243 straipsnio 2 dalyje, 243¹ straipsnio 1 dalyje, 247 straipsnio 31 dalyje, 248 straipsnio 1 dalyje, 249 straipsnio 1 ir 11 dalyse, 250 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 252 straipsnio 2 ir 9 dalyse, 254 straipsnio 1 ir 5 dalyse, 255 straipsnio 2 ir 4 dalyse, 293 straipsnio 2 dalyje, 435 straipsnio 1 dalyje, 545 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytų administracinių nusižengimų, kai asmuo traukiamas administracinėn atsakomybėn už ataskaitų, deklaracijų ar kitų dokumentų, kurių pateikimo kompetentingoms institucijoms periodiškumą nustato Lietuvos Respublikos teisės aktai, nepateikimą nustatytais terminais. Tuo pačiu ANK 608 straipsnyje konstruojama nauja 2 dalis. Siūlomas naujas reguliavimas leistų taupyti institucijų finansines, darbo ir laiko sąnaudas ir optimizuoti minėtų administracinių nusižengimų teiseną.

4.3.2. Siekiant aiškesnio teisinio reguliavimo ir vengiant teisinio reguliavimo dviprasmiškumo siūloma ANK 608 straipsnį papildyti nauja 6 dalimi, nustatančia, kad atlikus administracinio nusižengimo tyrimą, kai nustatoma ANK 591 straipsnyje numatyta aplinkybė, institucija, kurios pareigūnas atliko tyrimą, priima nutarimą nutraukti administracinio nusižengimo teiseną. Taip pat, siekiant teisinio aiškumo ir sistemiškumo, siūloma ANK 621 straipsnyje įtvirtinti, kad ne tik ANK 615 straipsnio 1 dalyje nurodytų institucijų nutarimus, bet ir šio kodekso 608 straipsnio 6 dalyje nurodytus nutarimus administracinių nusižengimų bylose apylinkės teismui gali apskųsti asmuo, dėl kurio atitinkamas nutarimas priimtas, nukentėjęsysis (ar jų atstovai), o kodekso 592 straipsnio 5 dalyje nurodytais atvejais – ir prokuroras.

4.3.3. Pakeitus ANK 226 straipsnį ir nustačius, kad neteisėtas daiktų ir reikmenų įnešimas, perdavimas ar bandymas juos perduoti laisvės atėmimo vietose, sulaikytųjų sulaikymo vietose laikomiems asmenims arba neteisėtas daiktų ir reikmenų gavimas iš šių asmenų užtraukia baudą nuo vieno tūkstančio penkių šimtų eurų iki trijų tūkstančių eurų, labiau atgrasytų asmenis nuo šių administracinių pažeidimų darymo ir prisidėtų prie neteisėtų daiktų mažinimo laisvės atėmimo vietose.

4.3.4. Siūlomu ANK 589 straipsnio 33¹ punktu Kalėjų departamento ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnams bus suteikta teisė pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl ANK 71 straipsnyje *Narkotinių ar psichotropinių medžiagų vartojimas be gydytojo paskyrimo*, 76 straipsnyje *Alkoholinių gėrimų nupirkimas ar kitoks perdavimas jaunesniems negu dvidešimt metų asmenims*, 77 straipsnyje *Tabako gaminių nupirkimas ar kitoks perdavimas nepilnamečiams*, 108 straipsnyje *Smulki vagystė, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas*, 109 straipsnyje *Smulkaus neteisėtu būdu gauto turto įgijimas ar realizavimas*, 115 straipsnyje *Tyčinis turto sunaikinimas ar sugadinimas*, 137 straipsnyje *Neteisėtas stiprių alkoholinių gėrimų, brogos, nedenatūruoto ar denatūruoto etilo alkoholio, jų skiedinių (mišinių) gaminimas, įgijimas, laikymas, gabenimas*, 226 straipsnyje *Neteisėtas daiktų ir reikmenų įnešimas, perdavimas ar bandymas juos perduoti laisvės atėmimo vietose, sulaikytųjų sulaikymo vietose laikomiems asmenims arba neteisėtas daiktų ir reikmenų gavimas iš šių asmenų*, 481 straipsnyje *Nedidelis viešosios tvarkos pažeidimas*, 485 straipsnyje *Alkoholinių gėrimų vartojimas ar turėjimas, kai tai daro jaunesni negu dvidešimt metų asmenys*, 490 straipsnyje *Azartiniai lošimai ir būrimas*, 506 straipsnio 4 dalyje (statutinio valstybės tarnautojo, karo policijos ar žvalgybos pareigūno teisėto nurodymo ar reikalavimo nevykdymas), 507 straipsnyje *Valstybės politiko, valstybės pareigūno, valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens garbės ir orumo pažeminimas*, 508 straipsnyje *Statutinio valstybės tarnautojo, karo policijos ar žvalgybos pareigūno garbės ir orumo pažeminimas* numatytų administracinių nusižengimų.

4.3.5. ANK 589 straipsnio 52 ir 58 dalyse įtvirtinus, kad, be kita ko, atitinkamai Socialinių paslaugų priežiūros departamento ir Valstybinės darbo inspekcijos pareigūnai turi teisę pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl ANK 72 straipsnio 3 dalyje nustatyto administracinio nusižengimo, bus užtikrintas atsakomybės už Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatytų pareigų nevykdymą neišvengiamumas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Tikimasi, kad suteikus FNTT pareigūnams teisę surašyti administracinių nusižengimų protokolus už ANK 99, 185, 186 straipsniuose numatytus administracinius nusižengimus būtų sudarytos sąlygos stiprinti kriminogeninės situacijos kontrolę ir tinkamai įgyvendinti prevencines priemones, užkertančias kelią valstybės ir savivaldybės biudžetų lėšų pasisavinimui ar iššvaistymui, tokiu būdu užtikrinant valstybės ir savivaldybės lėšų apsaugą nuo neteisėto ar nusikalstamo poveikio.

Kartu būtina pažymėti, kad suteikus pataisos pareigūnams teisę pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus už atitinkamuose ANK straipsniuose nustatytus administracinius nusižengimus, bus sudarytos galimybės užtikrinti ir vykdyti rezultatyvesnę teisės pažeidimų prevenciją baudmių vykdymo sistemoje.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymo projektą nereikės priimti naujų teisės aktų ar keisti galiojančius.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekte nėra naujų sąvokų, kurios turėtų būti įvertintos Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir yra suderinti su Europos Sąjungos teisės aktais.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus įstatymo projektą iki jo įsigaliojimo dienos Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Teisingumo ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos policijos generalinis komisaras turės priimti įgyvendinamuosius teisės aktus. Teisingumo ministerija parengs atitinkamo teisės akto pakeitimą, kuriuo bus subalansuotos drausminės ir administracinės taikymo ribos ir sudarytos galimybės praktikoje tinkamai įgyvendinti pataisos pareigūnams suteiktą teisę pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus už atitinkamuose ANK straipsniuose numatytus administracinius nusižengimus. Valstybinė darbo inspekcija turės papildyti Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus įsakymu patvirtintą Valstybinės darbo inspekcijos Ūkio subjekto patikrinimo bendrinį kontrolinį klausimyną. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija turės parengti Bešeimininkio, konfiskuoto, valstybės paveldėto, valstybei perduoto turto, daiktinių įrodymų, lobių ir radinių perdavimo, apskaitymo, saugojimo, realizavimo, grąžinimo ir pripažinimo atliekomis taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 11 d. nutarimu Nr. 634 pakeitimo projektą. Lietuvos policijos generalinis komisaras turės pakeisti Policijos pareigūnų veiksmų priimant sprendimus nušalinti nuo transporto priemonių vairavimo, priverstinai nuvežti transporto priemonę ir uždrausti toliau važiuoti tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos policijos generalinio komisaro 2016 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 5-V-1124.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Suteikus pataisos pareigūnams teisę pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus už atitinkamus

ANK straipsnius papildomų žmogiškųjų ir finansinių resursų nereikės, taip pat ir kitų projekto nuostatų įgyvendinimas nepareikalaus papildomų valstybės biudžeto lėšų ir jų nebus sutaupyta.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: „turto konfiskavimas“, „administracinis nusižengimas“, „administracinis nurodymas“, „protokolo surašymas“, „senaties terminas“, „kriminalinė žvalgyba“, „kriminalinės žvalgybos institucijos“, „ūkinis gyvūnas“, „veislininkystė“, „Valstybės sienos apsaugos tarnyba“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teisingumo ministras
Elvinas Jankevičius
2018 11 07